

LA FEMOSA

REVISTA D'OPINIÓ I
INFORMACIÓ LOCAL

A R T E S A D E L L E I D A

NÚMERO 159

JULIOL-AGOST 1995

LA FEMOSA

REVISTA D'OPINIÓ
I D'INFORMACIÓ
LOCAL

NÚMERO 159

JULIOL-AGOST 1995

EDITA: AGRUPACIÓ
CULTURAL LA FEMOSA
CARRER DELS GALLART, 7
ARTESA DE LLEIDA

SEGONA ÈPOCA
DIPÒSIT LEGAL : L- 264-1981

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació de Lleida

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Els articles que apareixen
a les planes de La Femosa
reflecteixen únicament
l'opinió de llurs signants

PÒRTIC

Tant l'Agrupació Cultural "La Femosa", entitat editora d'aquesta revista, com les persones que formem el Consell de Redacció, tenim la voluntat (i així ho hem manifestat reiteradament) que la revista *La Femosa* sigui totalment independent de qualsevol ideologia, grup o partit polític, i això, pensem, que ho hem aconseguit, si bé no sempre se'ns ha reconegut. Mai (i aquesta afirmació és categòrica) no hem rebutjat cap article dels que ens han arribat per la seva temàtica si l'autor o autora ha tingut la voluntat de publicar-lo i signar-lo amb el seu nom o pseudònim. No hem publicat mai, en canvi, articles que ens han arribat sense signar o que aquest Consell de Redacció no en sapigués la procedència, encara que l'article pogués ser d'interès pels nostres lectors.

Diem tot això, per subratllar que les opinions (les nostres opinions) sobre qualsevol cosa o tema que han sortit reflectides en aquesta mateixa pàgina, no volem que siguin interpretades com expressades per algun altre col·lectiu que no sigui el de l'Agrupació Cultural "La Femosa" o aquest Consell de Redacció. En aquest punt, i pel que hem dit més amunt, reclamem el nostre dret a la independència de criteris. Voldríem ser contundents en aquesta qüestió; som i continuarem sent independents de qualsevol grup o col·lectiu del nostre poble.

Si nosaltres, des d'aquesta pàgina que és la que ens és pròpia (els articles que la segueixen reflecteixen, només, l'opinió de llurs signants que, no sempre o necessàriament, compartim) ens hem mostrat sempre respectuosos i tolerants amb qualsevol persona o grup del nostre poble i per això voldríem i demanem que, els altres facin el mateix amb nosaltres. Gràcies.

LA FEMOSA CUINA

COSTELLES AMB BEIXAMEL

INGREDIENTS

Costelles de be
Pa ratllat
Ou

Per la beixamel:
1 l. de llet per 25 costelles
8 cullerades de farina
Una mica de sal, mantega i nou moscada

Es desprén la carn que hi ha a l'os de la costella i es lliga amb un nus a la part de dalt, on hi ha la carn, se salen i es freigeixen un mica. Es passen per la beixamel i s'arrebossen amb ou i pa ratllat i es freigeixen a la paella.

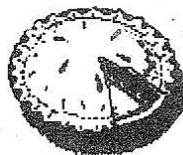
Es serveixen amb l'os llarg embolicat amb paper de plata i acompanyat amb escarola

SANGRIA

INGREDIENTS

2 l. de vi negre
1 bitter
1 l. de vi escumós
1 got de conyac
Un raig de Cointreau
Un plàtan, una taronja, una llimona i una poma
4 cullerades de sucre

Es barregen ben barrejats vi i licors, s'hi afegeix la fruita a trossos i el sucre. Anirem remenant-ho de tant en tant.

ÍNDIX

PÒRTIC / 1

LA FEMOSA CUINA / 2

NOTES I NOTÍCIES / 4

CRÒNIQUES D'ATZAR / 7
Per J. Ignasi Parra i Albà

COSES DEL NOSTRE TERME / 8
Per A. Costafreda

AMB POQUES PARAULES / 9
Per Felip Gallart i Fernández

MOTS ENCREUATS / 10
Per M. N.

VA PER VOSTÈ, SR. PUIG / 12
Per Felip Domenech i Costafreda

FOLKLORE ARTESENC / 19
Per A. C.

*Els alumnes pintan el mural
del pati de les escoles.*

NOTES I NOTÍCIES

CLOENDA DE LA TEMPORADA

FUTBOLÍSTICA (4-06-95)

El dia 4 de juny va tenir lloc un dinar de germanor organitzat pel Club de Futbol d'Artesa per tal d'acomiar la

temporada futbolística 1994-95.

A aquest àpat podia assistir-hi, al marge dels jugadors,

directius, entrenadors i personal adscrit al club, tothom que ho desitgés pagant una mòdica quota pel dinar.

CONSTITUCIÓ DELS AJUNTAMENTS

(17-06-95)

El dia 17 de juny fou el dia escollit per tal que la gran majoria dels municipis de l'Estat Espanyol efectuassin la constitució del nou consistori que ha de governar durant el període 1995-1999.

E' 9 regidors que corresponen al nostre municipi varen prendre possessió en aquest concepte després de seguir les formalitats que estableix la llei orgànica del règim electoral general, els quals són els

següents:

Isidre Puig i Domènech (CIU), Josep Jaimejuan i Bertran (EA), Ramon Gallart i Mesalles (PP), Ramon Moreno i Giménez (EA), Antoni Garròs i Solé (ERC), Josep Costafreda i Vila (ERC), Josep Arbones i Tost (PP), Antoni Garròs i Morell (PP) i Benjamí Mor i Pellisé (EA).

Acte seguit es va procedir a l'elecció d'alcalde per votació secreta, obtenint-se el següent resultat:

Ramon Gallart i Mesalles.-

3 vots

Benjamí Mor i Pellisé.-

3 vots

Antoni Garròs i Solé.-

2 Vots

Isidre Puig i Domenech.-

1 Vot

En haver un empat guanyà el representant del partit que va obtenir major nombre de vots en les eleccions celebrades el dia 28 de maig, que fou el Sr. Ramon Gallart Mesalles del Partit Popular

REVETLLA DE SANT JOAN

Enguany l'Ajuntament juntament amb el grup de gent del Tennis Taula, varen ser els encarregats d'organit-

zar la revetlla de Sant Joan, la qual va tenir lloc el dia 23 al vespre a la pista poliesportiva.

Per amenitzar la vetllada es va comptar amb el grup local musical ELS TARTANYS.

El pasacarrers dels quintos.

CONSTITUCIÓ DE LES COMISSIONS INFORMATIVES DE L'AJUNTAMENT

L'Ajuntament d'Artesa de Lleida reunit en sessió plenària el dia 3 de juliol va procedir a la creació i composició de les següents comissions informatives, essent el president de les mateixes el regidor situat en primer lloc:

Cultura.- Josep Arbonés i Tost (PP) i Antoni Garròs Solé (ERC).

Esports i Joventut.- Josep Arbonés i Tost (PP) i Josep Costafreda i Vila (ERC).

Hisenda.- Antoni Garròs i Morell (PP) i Josep Arbonés i Tost (PP).

Agricultura i Serveis.- Antoni Garròs i Morell (PP) i Josep Costafreda i Vila (ERC).

Obres i Urbanisme.- Antoni Garròs i Morell (PP) i Josep Arbonés i Tost (PP).

Sanitat.- Antoni Garròs i Morell (PP) i Josep Arbonés i Tost (PP).

Governació.- Antoni Garròs i

Morell (PP) i Josep Arbonés Tost (PP).

Medi Ambient.- Josep Arbonés i Tost (PP) i Antoni Garròs i Solé (ERC).

Comissió Especial de Comptes.- Antoni Garròs i Morell (PP), Isidre Puig i Domenech (CIU), Benjamí Mor i Pellisé (EA) i Josep Costafreda i Vila (ERC).

Així mateix es va nomenar **Tinent d'Alcalde i dipositari** al Sr. Antonio Garròs i Morell (PP).

NO, A LES PROVES NUCLEARS FRANCESES

L'ajuntament d'Artesa a la sessió plenària del dia 27 de juliol va aprovar amb els vots favorables dels següents senyors: Isidre Puig i Dome-

nech, Antoni Garròs i Solé, Josep Costafreda i Vila, Benjamí Mor i Pellisé, Ramon Moreno i Gimenez i Josep Jaumejuan i Bertran, I els vots

en contra del Sr .Alcalde, Antoni Garròs i Morell i Josep Arbonés i Tost la moció demanant al governa francès que aturi les probes nuclears a Mururoa.

FESTA DELS FANALETES I DELS QUINTOS

El dia 29 de juliol va celebrar-se la Festa dels Fanalets que s'organitza cada any en motiu de la revetlla de Sant Jaume, fent un passacarrers amb els

grallers, gegants i capgrossos d'Artesa.

El cercavila va anar des del carrer Sant Ramon on va encendre's una foguera fins a

la pista poliesportiva on els Quintos 95 d'Artesa van ser els encarregats d'organitzar la sessió de ball.

Cercavila de Sant Jaume.

Cròniques d'atzar

Recentment ha estat publicat el darrer llibre d'en Felip Gallart i Fernández que té per títol "*Cròniques d'atzar*". Es tracta d'un recull de contes força diferent entre sí que manté, però, una certa unitat per la intervenció d'una influència comuna: l'atzar. En Felip ens presenta aquest atzar com la causa inexplicable i absolutament incontrolable dels nostres esdeveniments.

L'atzar irromp en la vida dels personatges com si d'un element fantàstic es tractés, trencant les barreres de l'espai i del temps o bé transformant el protagonista que, enmig del desconcert, sofreix una profunda angoixa pel fet de no trobar una explicació lògica i raonada a tot allò que li està esdevenint.

La vida no és un camí que mai no s'acaba, la vida és un circuit en el qual tots hi donem voltes i més voltes, que fem i refem, i en el qual vivim i revivim indefinidament les nostres experiències.

És per Això que alguns d'aquests contes no tenen un final definitiu, perquè el final no existeix.

Un element que s'adiu particularment a ser comparat amb l'atzar és la boira que ajuda a desorientar-nos i fa que no ens adonem que estem refent el mateix camí que adés havíem fet. La boira no ens modifica, però, la realitat, ens amaga sota el seu mantell, ens la desdibuixa i esvaeix presentant-la als nostres ulls diluïda. Ens posa un suau vel que ens permet d'intuir les formes, però que no ens permet de veure clarament la silueta de la realitat.

La boira, però, pot esvaïr-se en qualsevol moment i aleshores l'atzar, l'incontrolable esdevenidor, ens presentarà la nostra realitat i ens la farà veure cruament i sobtada; una realitat que desconexíem del tot i que no ens hauríem pogut ni tan sols imaginar.

No em vull estendre més

amb el tema de l'atzar i faré per finalitzar una darrera observació: en d'altres publicacions d'en Felip havíem pogut assaborir la força expressiva del seu llenguatge planer i precís, ara, amb le *Cròniques d'atzar* el descobrim en un gènere literari, el conte, que pel fet de tractar-se d'una narració breu requereix més d'aquesta precisió en el llenguatge i potser també més l'atenció per part del lector, donat que en ben poques planes es desenvolupa tota l'acció.

J. Ignasi Parra i Albà

COSES DEL NOSTRE TERME

- La Roca la Guilla -

Al terme d'Artesa hi tenim diferents, encara que humils, formacions rocoses que les anomenem sempre en conjunt: Roques de Castelló, Roques del Monjo, Roques del Valent, Roques dels Colomers. Però de roques individuals amb un nom propi, que jo sàpiga (si descartem la Roqueta, que és més aviat el nom d'una punta del terme), només tenim la Roca la Guilla.

La Roca la Guilla està situada entre el Tossal (o Tossalet) de l'Ambrosi i el terme de Puigverd, al caient de la serra, de manera que des del Pla no es pot veure. Antigament devia ser una roca molt grossa que es destacava en el paisatge, mirant-la des del Saladà, però les extraccions de pedra continuades la van deixar reduïda a la mínima expressió (mínima expressió si ens fixem en el tros que sobresurt del terra, ja que realment els canals deixats en ser descarnada la roca, els senyals de les barrines i els amuntegaments de pedres inservibles de la feina de desbast. La roca, avui, és al

mig de l'erm, voltada d'esbarzers, escurmols i altra vegetació espontània, però en altre temps devia ser prop de conreus com ho demostren les feixetes deixades, des de molt temps, sense conrear. Amb tot el més interessant d'aquesta roca, és el seu nom: la Roca La Guilla, perquè guilla és el nom que en algunes comarques del Nord de Catalunya, donen a la guineu, aquí, però, el nom ningú el relaciona amb aquest animal, ja que nosaltres en diem guineu, rabosa i, fins i tot, sorra (mala sorra és una expressió ben viva entre nosaltres per designar d'una manera despectiva o insultant alguna dona). Per què, doncs, guilla?, d'on surt aquest nom?. Ja hi som. Ve't aquí que els interrogants són més fàcils que les possibles respostes.

Per cercar l'origen del nom de guilla, com a nom propi d'una roca del terme d'Artesa, tenim dues o tres possibilitats, encara que cap de convincent:

1.- Que antigament, després de l'expulsió dels moros

d'aquestes terres, els primer pobladors d'Artesa, usessin normalment aquest nom per designar la guineu (que, amb el temps es va perdre) i en adonar-se que en aquesta roca hi havia algun cau de guineus (que avui encara n'hi ha) la bategessin amb el nom de guilla. Contra aquesta possibilitat hi podem objectar que, si hagués estat així, segurament que el nom fora en plural, o sigui: Roca de les Guilles.

2.- Com que a Catalunya existeix el cognom Guilla, podríem suposar també (com en el cas de Sirera, Rocafort i Ballester) que en un temps remot algú d'Artesa tingués aquest nom de llinatge, encara que, en aquest cas, presumiblement, el nom seria Roca del Gilla, com diem Roques del Valent.

3.- Ens queda la possibilitat que el nom li vingui d'una dona, una dona que li diguessin la guilla, perquè s'ho digués de cognom o per les seves trapelleres.

Bé, com que no ho podem aclarir, deixem-ho aquí.

A. Costafreda

AMB POQUES PARAULES

La bomba atòmica

El llançament de la bomba atòmica sobre Hiroshima i Nagasaki fou un dels actes més criminals de tota la història de la humanitat. La distància històrica ha donat la raó als que creien que aquella barbaritat no tenia cap justificació. Dues ciutats arrasades, dos-cents mil morts, milers de ferits, les seqüeles irreversibles de la radioactivitat entre els supervivents; mort, patiment i dolor no poden tenir mai cap tipus de justificació.

Diuen avui molts historiadors i testimonis de l'època que la vertadera causa no va estar accelerar la fi de la guerra i estalviar vides, tal com sempre es digué per justificar una decisió injustificable: Japó ja era vençuda i la diplomàcia hagués pogut arranjar-ho d'una forma molt menys sagnant. La vertadera finalitat d'aquell terrible carnatge era una prova de força per part dels EEUU per tal de dissuadir la Unió Soviètica

del seu expansionisme, demostrar al món qui era l'amo i, el més dramàtic, amortitzar una inversió de milers i milers de milions de dolars.

El president Truman digué, molt satisfet l'home: *nois els hem llançat un carbassó de vint mil tones de TNT*. És esborronadora l'alegria que despertà aquella tragèdia entre la població de la llavors ja primera potència mundial: l'anunci del llançament fou saludat amb aplaudiments i visques. Esborrona la manca de penediment del pilot del B-29, l'Enola Gay, i del mateix president Truman, aspecte d'inofensiu seminarista, el qual després de la guerra exclamà exclamà que el remordiment més gran de la seva vida havia estat no haver-se casat abans. Esborronen totes les celebracions, mencions, condecoracions, homenatges que aquella salvatjada generà en una societat que parlava

de llibertat, tolerància i justícia a tot un país que plorava en silenci, a tota una humanitat temerosa que entrava de pie en l'era embogida de les armes nuclears.

La història és escrita per un foll que camina a palpentes cap a l'abisme, digué el savi. Mai, però, l'abisme havia estat tan profund: tants milions de morts per res, tant dolor per res, tanta misèria per a les bogeries del món, perquè un sarpat d'indesitjables se sentissin importants. Cinquanta anys després mitja humanitat és en guerra, continuen les proves nuclears i els poderosos tenen un arsenal militar que podria destruir el planeta no sé quantes vegades, més de tres quartes parts de la humanitat pateixen fam i misèria. . . No aprenen dels errors, astorats continuem caminant entre la foscor d'una trista evidència: *homo homini lupus*.

Felip Gallart i Fernández

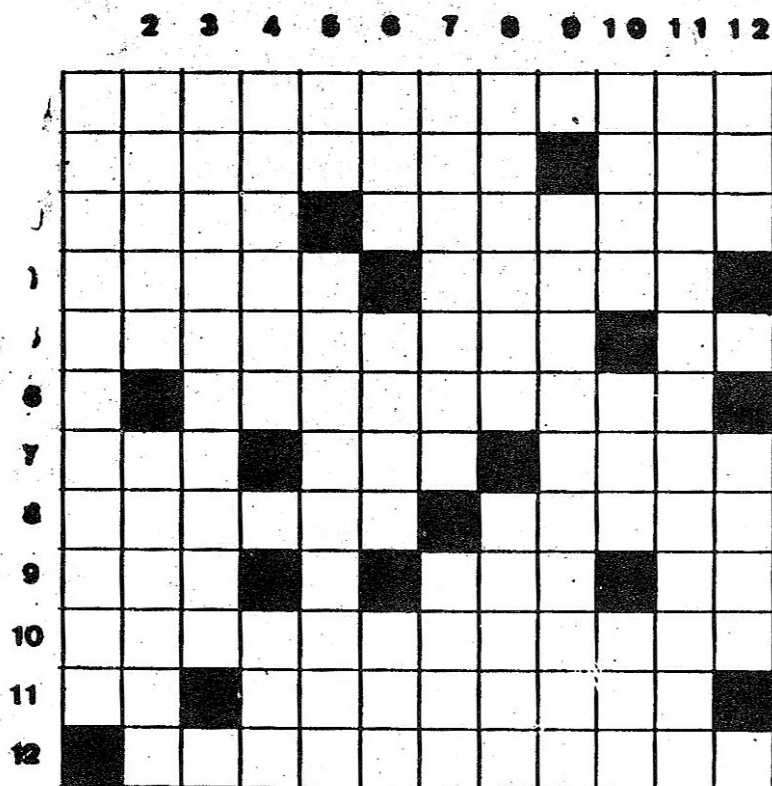
MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1-. L'astronauta la practica. 2-. Arma blanca que s'ajusta al canó del fusell. Germana, religiosa. 3-. Vila del Vallès Occidental amb riera. Al revés, revesteixi d'una forma carnal. 4-. Nom de dona. Cereal molt conreat al delta de l'Ebre. 5-. Qualitat de voraç. Nom de consonant. 6-. Vocal. Al revés, alfabet. 7-. Extremitat de l'ocell. Un més un. Fins a migdia. 8-. Al revés, no trobat o també montanya. Ciutat del País Basc, la primera on fou proclamada la II República. 9-. Al revés, propera moneda europea. Mil. Consonant repetida. Divinitat egípcia. 10-. Acció i efecte de restituir. Consonant. 11-. Assemblea Nacional. Acariciar, afalagar. 12-. Posaria en un racó.

VERTICALS

1-. Símbol, sigla. 2-. Pedra o terra arenosa. Ciutat d'Andalusia (Córdoba). 3-. Llac de Galilea amb nombrosos episodis de la vida de Jesús. Consonant. 4-. Plovisquejar, ploure suament. La consonant d'abans. Espècie de cabra índia. 5-. En quin lloc. Que va a una acadèmia (femení). 6-. Al revés, moneda japonesa. També al revés, cadafal, estrada. Bastó de fusta emprat al billar. 7-. Al revés, set vegades deu. Escorça d'alzina surera. 8-. Al revés xerric-xerrac, molt sorollós. Escó, acta de diputat. 9-. Consonant. Substància amarga extreta de l'artemísia. 10-. Prefix grec que significa "retenir". Fundador del babisme. Al revés, facultat de raonar. 11-. Establir, verificar un fet. Revolució industrial. 12-. Assemblea de les regions d'Europa. Vocal. Provocà la guerra del golf. La primera.

SOLUCIÓ

HORIZONTALS

- 1.- Astronàutica. 2.- Baioneta. Sor. 3.- Rubi.
- Encarni. 4.- Elena. Arros. 5.- Voracitat. Te.
- 6.- I. Abecedari. 7.- Ala. Dos. Matt. 8.-
- Perdut. Eibar. 9.- Ecu. M. Sss. Ra. 10.-
- Restitució. Q. 11.- An. Acaronar. 12.-
- Arraconaria.

VERTICALS

- 1.- Abreviatura. 2.- Sauló. Lucena. 3.-
- Tiberiades. R. 4.- Romar. R. Tar. 5.- On.
- Academia. 6.- Ien. Podi. Tac. 7.- Setanta.
- Suro. 8.- Carrau. Escon. 9.- T.
- Artemisina. 10.- Isco. Bab. Raó. 11.-
- Constatar. Ri. 12.- Are. E. Iraq.

VA PER VOSTÈ, SR. PUIG

SI COM LO TAUR

Si com lo taur se'n va fuit pel desert
 quan és sobrat per son semblant qui el força,
 ne torna mai fins ha cobrada força,
 per destruir aquell que l'ha desert,
 tot enaixi em cové llunyar de vos,
 car vostre gest mon esforç ha confús;
 no tornaré fins del tot haja fus
 la gran paor qui em tol ser delitós

(Ausias March)

Artesa de Lleida a 15 d'agost de 1995

Festivitat de l'Assumpció de la Verge

Benvolgut Sr. Puig,

Espero que al rebut de la present, es trobi bé de salut.

La meva bona, a Déu gràcies.

M'ha plagut molt que dediquéis tant espai en el seu pamflet, per tal de respondre el meu article a la revista la Femosa, tanta dedicació, però, envers la meva persona, em confon.

Voldria que el to de la meua carta fos un to gairebé místic, si és possible, per no ser titllat de persona irada i rancuniosa. Sé també que si no ho aconseguixo, sabrà disculpar-me.

He tingut una sorpresa desagradable, de debò, en llegir la seva carta. no pel contingut, si no perquè

s'identifiquéis amb aquells a qui de veritat anava dirigida la meva reprimenda, a qui no he pogut dirigir-me pel seu nom, perquè no s'han donat a conèixer. La valentia com vostè sap no és precisament una virtut en aquest tipus de gent. Em creurà si li dic que no anava per vostè, ni per la seva Secció Local?. Em dirigia, únicament i exclusiva a aquelles persones que calumnien, difamen i atenten contra l'honor, siguin del color polític que siguin. Com vostè sap Sr. Puig aquests fets, constitueixen un delictes comprès en el Codi Penal i castigat per la Justícia amb la garjola, als quals jo, d'una forma més benevolent i

emprant un terme col·loquial, els envio a un altre lloc, desagradable si vol, però menys sofert, suposo.

Tenim tots, especialment en aquest cas vostè i jo, la immensa sort de viure en un poble petit, on tots coneixem la vida i miracles de cadascú. Malgrat això, deixim que li digui, que des dels 17 anys he estat en càrrecs o llocs de responsabilitat al poble i fora d'ell. Doncs bé, en tot aquest temps, mai no he insultat, escridassat o faltat al respecte de cap adversari o persona que defensi postulats diferents als meus. I si no ha estat així, diguim només un sol cas. M'agrada molt, és cert, polemitzar, discutir,

enraonar dialècticament i vostè ho sap Sr. Puig. Per altra banda, aquí i fora d'aquí, sempre m'han assenyalat, aquest caràcter meu, aquest tenir corretja, com a un defecte, una limitació i de vegades, no em puc estar de reconèixer, que no els falta raó.

Que vostè i el seu grup, no han faltat mai al respecte, ni a l'honor de ningú, ni han escampat mai cap mentida, si vostè ho diu Sr. Puig?. Però voldria matitzar-li quelcom, sobre la mentida. En els seus pamflets, és fàcil trobar-hi un munt de mitges veritats, que de vegades confonen i fan més mal que una mentida sencera. Li posaré, perquè no hi hagi dubtes, alguns exemples:

- La Generalitat, ha posat una sanció a l'Ajuntament per posar foc a l'abocador, sap vostè Sr. Puig, que va tractar-se d'un error administratiu de la Generalitat, que aquesta va subsanar.

- Falta de respecte, envers d'un veí del poble que va haver d'acudir fins i tot al Síndic de Greuges. I per què no diu, quina va estar la resposta d'aquest, Sr. Puig?. La hi diré jo, va arxivar la demanda.

- Que el seu grup polític, només els va faltar dos vots, per aconseguir un nou regidor?. Repassi la llei d'Hont, el que fa vostè amb les xifres i els números és ja una epidèmia.

- Que l'aigua de l'omplidor, que està instal·lat a l'escorxador és aigua potable, no s'ho creu ni vostè, Sr. Puig; la cloració de l'aigua es fa després.

- Que durant quinze anys no hem fet res de nou a la Llar del Poble? I per què no durant 44 anys que fa que està inaugurada?. Sap vostè, Sr. Puig, que només fa 5 anys que és propietat municipal i només 2 que és del poble la planta de dalt. Que s'empatolla, si no hem pogut subhastar mai ni el Bar i fins fa un any hi havia encara el "Cabildo" constituït.

- Atrevir-se a donar comptes, del Casal d'Avis, on hi mancava la subvenció de gairebé sis milions, per part de la Diputació. Qüestió aquesta, que li'n vaig fer esment davant de Casa de la Vila el dia de les eleccions, se'n recorda de la resposta Sr. Puig?. Em va dir, que és clar que ho sabia, però que vostè era un polític i ja havia acabat d'anar amb el liri a la mà.

- Dir que jo crec, quan no ho

he dit mai, que la nostra derrota electoral, és fruit de les seves crítiques raonades i a l'estat d'opinió creat per les mateixes, és sobrevalorar-se, no li sembla Sr. Puig?. Després de llegir la seva carta he arribat a la conclusió, que no ha entès res del que deia en la meua. Repassi-la amb assossec, que el llegir no li faci perdre l'escriure.

El meu escrit va estar fet com sempre d'una tirada, 21 dies després de la jornada electoral. La referència que fa a la gresca, que vàrem fer el dia de les eleccions li explicaré de primera mà, Sr. Puig. Sempre hem celebrat de la mateixa manera, les nits electorals i aquesta especialment. Sap vostè, que estava cantat que no guanyariem. Malgrat això, havíem decidit d'antuvi, celebrar-ho igual, perquè no hem perdut res que ens fos imprescindible, perquè sabem mirar i admirar la vida, per cert tan bonica, per damunt de qualsevol ensurt i perquè som gent alegre, que ens agrada ser feliços i que s'encomani als altres. És que l'alegre i sana diversió, el molesta Sr. Puig?. En quant a l'al·lusió de mal gust que fa "al vòmit d'una mal païda nit de gresca". Li vull confessar,

que l'última vegada que em vaig passar en el beure, va estar en la mort d'un polític molt important de l'antic règim, deixim però que en descàrrec meu li digui, que aquí a Catalunya, aquest fet va esdevenir una passa que es va encomanar quasi col·lectivament i no pel mort en sí, que fóra un fet macabre. Aquella fallera etílica, va estar, Sr. Puig un brindis a l'Esperança. L'expressió que emprà Sr. Puig, aquí a Ponent en té la patent el Diputat del P.P. Sr. Llorenç, que cada vegada que el Molt Honorable President, replica alguna sortida de to del Sr. Aznar envers Catalunya, cosa que es produeix sovint, li respon que es deu a una reacció etílica-epilèptica i és que hi ha coses que, com deia, s'encomanen.

Vull contar també, la divertida anècdota a què fa referència en el seu pamflet, sobre que vàrem desobeir les ordres del Jutge, repartint els propagandístics de la nostra gestió. És cert que el Jutge de Pau va adreçar-se al Sr. Batlle per dir-li que no repartíssim els esmentats fulls, perquè havia tingut la denúncia de dues persones.

1ª Totes les denúncies, que puguin vulnerar la Llei

Electoral, s'han de remetre a la Junta Electoral de Zona, que és qui té la competència sobre el tema i ha de jutjar si s'ajusta a dret o no. la qual cosa no va produir-se.

2^a La denúncia al Jutge Local es va fer, Sr. Puig, el dia abans de produir-se el fet. Com pot un jutge que no té competència sobre la matèria, condemnar uns fets no produïts? I el que és més intrigant, com poden dos polítics locals dedicar-se a l'espionatge electoral a l'estil WATERGATE. Qui era el seu particular "gargamella profunda"?, o va estar obra del CESID?. Vull pensar que va tractar-se d'un excés de zel per ambdues parts. Pregunto, eren les mateixes persones que, emparades en la foscor de la nit, es dedicaven a saquejar les bústies i boteres per a retirar les nostres paperetes electorals?. "*Qui lo sa*".

En quant als comptes Sr. Puig, repasi, jo no demano fer una Auditoria, sinó que, vosaltres que no els veieu clars, els reviseu, fins que se us encengui la llum. No puc demanar una Auditoria, tot i que si es demana, el nostre Grup Municipal no s'hi oposarà per respecte a la persona, que fa els comptes a

Casa de la Vila, per altra banda tan competent en la seva tasca, no som els polítics de torn, els qui tenim aquesta tasca. Fóra "*demasié*" oi Sr. Puig?, o és que després de tants anys, encara no se n'ha assabentat Sr. Puig?. Miri, vostè pot ser un polític bo, passable o dolent, depèn dels ulls que el mirin, però de comptes, creguim, no s'hi escarrassi més, no es pot pretendre saber-ho tot. Recordo, que a l'última reunió de la Comissió de Comptes, d'això, fa pocs mesos, vostè va demanar a la Secretària que li expliqués, per dues vegades com es calcula el Deute Municipal. I en un gest que l'honora, va acabar excusant-se, tot dient, que fa molts anys que va anar a l'Escola i això dels números ho tenia molt rovellat. Si en 12 anys de regidor no ha pogut ser un bon alumne, com ara de cop i volta, s'erigeix en catedràtic i dóna carabasses a tort i a dret?. i per favor, si vostè no entén els comptes que dóna l'Ajuntament, no digui que ningú no els entén. Respecti si us plau la intel·ligència dels altres.

Permetim que no m'estengui més amb vosté, sobre xifres, seria un diàleg de

sords. Contestaré a l'altra part del seu pamflet, el que va de números, per cert sense signar, amb tota seguretat no fets per vostè, al qual crec incapaç d'escriure anònims, en l'article següent. Si no es tracta d'un cas de doble personalitat, a l'estil del Dr. Jenkill i Mr. Hyde, els comptes els ha interpretat el seu Pigall.

Quan dic "mariconades" (paraula no existent en català) Sr. Puig, no em refereixo, com m'atribueix, al tarannà dialogant, tolerant, respectuós i democràtic. Sinó que faig referència, que el que fa un poble, és l'activitat desinteressada dels diferents grups d'Artesa, la qual l'omplen de contingut i vitalitat, la resta les grans obres, el continent, al costat d'això, són "mariconades". Repassi Sr. Puig, no se m'embali.

En quant al seu tema preferit, la recollida selectiva, em passa a mi com a vostè amb els números. Jo no hi entenc massa, tot i que tinc curiositat per aprendre'n. En la conferència de Rio, 500 científics d'arreu del món, entre ells 93 Premis Nòbel, varen vaticinar la destrucció de l'ecosistema a curt termini, si no canviàvem depressa de

manera d'actuar en quant al consumisme salvatge que practiquem. Una de les solucions que apuntaven és la del reciclatge; de fet, els països més avançats, fa anys que ho fan. li agradi o no, és un camí, aquest, que no té retorn. Tinc clar, Sr. Puig, i li ho he dit personalment, que la planta que tots vam aprovar, pot funcionar, si és aquesta la voluntat de TOTS. Si algun grup de gent s'hi gira d'esquena, serà del tot impossible. No li preocupin, Sr. Puig, els diners gastats en fer quelcom, ni que sigui a petita escala per salvar el planeta Terra d'una destrucció certa. La Generalitat, molt encertadament, es gasta i es gastarà cents de milions, per fer només publicitat del que nosaltres, ja fem aquí fa anys, tot i saber, com va dir el Conseller, que és aquesta, una tasca dura, poc agrada i que reclama a la ciutadania un esforç de conscienciació i tenir la molèstia de destriar allò que es pot o no reciclar. El fi és lloable: aconseguir deixar als nostres fills i nets un món encara habitable, i que ens perdonin, si poden, per les agresions que hem fet, algunes irreparables, de les quals humilment m'acuso per

la part de quota que em pertoca.

Sap que la Guàrdia Civil continua venint per Artesa, Sr. Puig?. I ho seguirà fent mentre no s'acompleixi el desplegament total dels Mossos d'Esquadra, fet que tots desitgem.

Té raó vostè i és per tant una contradicció, si estem a favor de la supressió del "Gobierno Civil de la Provincia" i de la "Diputación Provincial", convidar els seus respectius caps a visitar la nostra vila, però convindrà almenys amb nosaltres, que tots dos són catalans i demòcrates de soca arrel, oi Sr. Puig?. El nom província, és odiós en si mateix, ja que vol dir terra de vençuts, i per tant s'ha de desterrar del nostre lèxic.

En quant a la Federació que vós anomenau, nó és la d'Espanya precisament, si no la de Catalunya, encara que hi tingui un cert vincle, on hi són representats la majoria d'Ajuntaments governats, pel PSC, per IC i ERC, tots tres partits es reparteixen els membres de la seva executiva, també hi són adherits, com vostè no ignora, molts Ajuntaments governats per CDC i els pocs del PP.

Diu, també que ens

oposàvem sistemàticament a tot el que proposava la Generalitat. Té poca memòria, Sr. Puig. Ens vàrem oposar, al desplegament del nou mapa escolar, es cert, que buida de canalla els pobles i té poca consideració a la nostra procedència. Ho vam fer perquè volem l'Institut a Albatàrrec, ja!. Els altres 13 Ajuntaments, governats quasi en solitari per Convergència, també ho van rebutjar i per unanimitat. Vostè s'ha oposat també a propostes de la Generalitat o no se'n recorda Sr. Puig?. I en alguna proposta, s'ha abstingut, cas de la Normalització Lingüística. Per cert, ja fóra hora que es canviés el rètol de "Correos" de la porta, en bé d'aquesta normalització.

No critico cap Ajuntament governat, per un partit polític, ben al contrari, dic que tinc amistats personals en la majoria d'ells, no tregui les coses fora de context Sr. Puig. El que sí critico (ho he fet sempre) és el voler fer creure, que per ser d'un partit, s'aboquen els diners o subvencions a cabassos; dir això és una mentida, (que a vostè Sr. Puig, no li he sentit a dir mai públicament), però que s'ha dit. De les poques coses, que

han funcionat bé a nivell institucional i espero que continu igual, és el principi bàsic d'igualtat d'oportunitats, que tots som iguals davant la llei.

No m'agrada gens i no té cap autoritat per a fer-ho, Sr. Puig, el que vagi titllant allò que a vostè no li agrada, d'actituds feixistes o poc democràtiques o soviètiques, sense dir almenys que aquesta és la seva opinió personal. Vostè no té la patent per a dictar "Autos de fe". Miri Sr. Puig, jo no m'he de definir, i com jo força persones a Artesa, -ni aquí ni enlloc de Catalunya- ni com a nacionalista, ni com a persona d'esquerra. Sóc, (som), conegut arreu, pels meus fets, als quals li sobren adjectius qualificatius des de ben jovenet. No he canviat mai de manera de pensar. Encara que l'edat el fa a un més caut i menys impetuós? Fins a tal punt és així que en aquestes eleccions, a la gent de l'Entesa, ens han vingut a veure tots els partits, llevat del PP, (el seu també Sr. Puig). perquè encapçaléssim la seva llista. Proposicions que agraïm profundament; que segurament ens haguessin servit per a guanyar, però que a força de

ser coherents, si vàrem néixer com a grup guanyant unes eleccions, també havíem de tastar com a tal quin era el gust d'una derrota.

Crec que els partits polítics, són una eina única i imprescindible, sense els quals la Democràcia no tindria sentit. I són d'aplaudir, tots aquells que hi militen, sense perdre la seva personalitat i manera de pensar, però també crec que en els pobles petits com els nostre, les eleccions locals s'haurien de fer per llistes obertes, regulades per Llei. De fet aquesta és l'opinió de tots els partits, però no han legislat res al respecte. Esperem que les properes es facin per aquest sistema, crec, tal vegada m'equivoqui, la convivència hi sortiria guanyant, i sumar els esforços de nou regidors disposats a treballar a la una per un poble, pot ser molt profitós. Això ens estalviariem de perdre el temps en discussions molts cops més o menys bizantines. Em dol també dels seus escrits, l'esment que fa constantment a l'anterior Sr. batlle. Tota persona que com ell ha dedicat, per mandat popular, 12 anys de la seva vida de forma dessinteresada a coordinar i tirar

endavant Artesa, ha de merèixer més consideració de la que vostè li dedica. Els enfrontaments que hi hagi pogut haver, s'han acabat. O és que encara no s'ha assabentat que l'Entesa ja no mana Sr. Puig?. Com deia el poeta Mayakovski, en la carta de comiat d'aquest món. "*Estem en pau amb la vida, no val a enumerar dolors, desgràcies, ofenses mútues*".

En quant a la reiteració, sobre el debat no realitzat, fou una decisió de l'Entesa no acceptar-lo, però és que a més, se'ns va criticar de no acceptar-lo abans que algú s'adrecés a nosaltres per a fer-lo. Ni se'ns va convidar a discutir les regles de joc de com s'havia de conduir. Com és que ara Sr. Puig volieu un debat i les altres conteses feieu mutis pel foro?. Si voleu fer les coses a l'americana, acceptarem el debat, però les altres regles del joc d'ells menys una, també les hem d'acceptar tots. La que podríem obviar, fóra la de les rellicades extra-conjugals. Som tan llatins i ells tan puritans en aquest aspecte. La que falta, és la que, si algun candidat no paga els impostos que li toquen siguin aquest municipals o no, quedí

fora de joc, si no paga a la Hisenda Pública el que li toca o amaga quelcom, tampoc. I si ha fet frau en rebre subvencions que no li tocaven, o s'ha beneficiat de càrrec públic en benefici propi, doncs tampoc, i les denúncies contra els candidats poden ser anònimes o no, només cal que ho sàpiga la fiscalia, i és aquesta qui decideix si el candidat és vàlid o no; aquestes són les regles del joc, les accepten senyors?.

Però si els altres partits estàveu d'acord sobre el debat, per què no el fèieu?. Jo cada vegada ho entenc menys.

Una altra cosa de la qual se'ns culpa, és la de fer clientelisme a l'hora de donar subvencions a les entitats culturals o esportives d'Artesa. Parlem clar, Sr. puig, vostè parla per la Femosa, no li faci por el nom. Les ajudes més grans, han estat primer per l'esport (futbol, futbol base, bàsquet femení), després de lluny per la Femosa i proporcionalment, pels anys que porta, per la Coral. Són aquestes entitats, reconegudes jurídicament sense ànim de lucre i que cas de dissoldre's tot el seu patrimoni revertiria a

l'Ajuntament, és a dir al poble. Hem seguit en això els criteris (que cada consistori pot canviar) dels savis grecs: "*Mens sana in corpore sano*".

Per acabar, voldria dir-li, Sr. Puig, que aquesta serà l'última carta que li contesti, políticament és clar, no voldria que la nostra correspondència arribés a ser un clàssic de la literatura, com les Epístoles de Lord Chertefield al seu fill ho són a Anglaterra. Però a més hi ha altres raons per a no fer-ho:

- 1.- Felixmen, per a mi, ja no sóc res en política local.
- 2.- Després d'escriure tant, en dues vegades sobre qüestions municipals, m'he adonat que sóc capaç d'escriure un llibre de novel·la negra sobre el tema i penso seriosament a fer-ho
- 3.- Perquè com ens varen ensenyar, "*qui tingui més coneixement que se'n valgui*".

Però no acabaré sense dir-li que, així com l'Stalinisme és una perversió cruel i grollera de l'esquerranisme que va començar per buscar igualtat entre els homes (cosa lloable) i va acabar per enviar a la Checa fins i tot a la seva pròpia ombra, el feixisme és

la perversió, igualment cruel i grollera del Nacionalisme malentès i s'hi arriba igual per la dreta que per l'esquerra: exemples: Franco, Salazar, Américo Tomás per la dreta i mussolini alt dirigent del Partit Socialista italià, o aquí a Catalunya Josep Dencàs i Puigdollers, Conseller de Governació de la Generalitat republicana, relacionat amb l'anterior durant la Guerra Civil. A tots ells quelcom els agermana. La censura i crema de llibres, l'existència d'un cabdill, a qui tothom segueix, aclama i no gosa contradir. La uniformitat en la manera d'ésser i comportar-se, l'agressivitat gratuïta envers el contrari, la crema de banderes enemigues i finalment, l'holocaust, al, religiós o polític. Tot això revestit o disfressat de victimisme (conjura judeo-masònica, boicot, trencament de relacions, amenaces i agressions exteriors, voluntat d'aparèixer com a màrtirs davant d'uns acòlits cada vegada més fanatitzats, etc., etc.). Iliura'ns Senyor, d'ambdues perversions.

Vull dir-li també, que no he estat mai un bon polític Sr. Puig, però estic íntimament satisfet de la meva tasca en la responsabilitat que m'ha

tocat assumir, he après a conèixer més la gent i el poble en general, cosa que recomanaria a tothom. Fóra bo que per Casa de la Vila hi passés com més gent millor.

En quant al prec que em fa, que espera que continuem cultivant el respecte i l'amistat servada durant tant de temps, li vull dir que no ho dubti pas ni un moment. El respecte li he tingut sempre com a persona, en públic i en privat, s'ho cregui o no. El respecte en públic, ho ha pogut comprovar vostè Sr. Puig personalment durant anys. I en privat no podria perdre-li, perquè hi ha una anella que ens lliga que m'impedeix personalment de fer-ho.

Sr. Puig, jo no sóc qui per donar-li consells, però per guarir-se una mica o del tot d'allò que no goso anomenar, voldria treure'ls dels Evangelis, perquè hi ha dues figures històriques a les quals admiro profundament; una és Ernesto Guevara i l'altra Jesucrist, home. Va per vostè. Si el seu orgull li ho permet, provi d'estimar els altres com a vostè mateix, i els altres el correspondran el cent per u. I recordi, que qui s'humilia serà enaltit i qui s'enalteix serà humiliat.

I com que veig que és tan aficionat a la botànica, li donaré un consell. Si té cucs, peli fulles.

Rebi l'expressió de la meva salutació més cordial. I si us plau, faci'm el favor de ser feliç.

Felip Domènech i Costafreda

PD.- Ja que, tal i com es desprén dels seus escrits, vostè ha guanyat les eleccions, corroborat pel que em conten els companys, que tots els membres de la majoria natural se'l miren a vostè a l'hora de votar en els plens, si és doncs el nou Majanduchi, el conductor de la política local, miri endavant, no sigui que al primer revolt ens estavellem.

FOLKLORE ARTESENC

Històries i contes (7)

LA SENYORA DE MARGALEF

Per explicar bé aquesta història (que és molt curteta) cal que hi fem una introducció, ja que sinó, no s'entendrà prou bé.

Dins del terme de Torregrossa, tocar a tocar amb el teme d'Artesa, hi ha l'antic terme de Margalef (que els artesencs en diem *Margalep*). Margalef era un petit poble que va quedar deshabitat cap allà al segle XIV. D'aquest poble, avui, només en resta ben dreta encara, l'espadaña de la seva església. Aquesta espadaña, si ens la reparem bé, veurem que està formada per tres cossos sobreposats; el de sota de tot s'estreny, uns metres sobre la porta (com si fos la cintura d'una persona) el segon el formen els dos primers esvelts finestrals. La paret s'estreny altre cop i, en aquest punt arranquen dos finestrals molt més petits que els altres. La forma d'aquest campanar, vista des d'Artesa,

sembla talment la silueta d'una dona vestida de llarg, és per això que els artesencs, des de temps immemorials, d'aquest campanar sempre n'han dit "*la senyora de Margalep*": "*Guaita si es veu bé, avui, la Senyora de Margalep*". I dit tot això, que potser no calia dir-ho, però que ens ha fet gràcia d'explicar, passem a la historieta que ha motivat aquesta introducció.

Conten que el senyor de Margalef era un home riquíssim i degut a una guerra que assolava aquestes comarques, tement perdre les seves immenses riqueses, va fer despenjar les campanes del campanar, les va omplir d'or i les va colgar en un lloc secret. Poc temps després d'això, aquest home moria sense revelar a ningú el lloc exacte on havia amagat les campanes curulles del seu tresor. De llavors ençà, molta gent les ha buscades inutilment, fent forats aquí i allà, i encara avui dia hi ha

gent que les cerca desesperadament. De tota aquesta història, certa o no (que nosaltres no ho sabem) només en resta com a testimoni mut, bellament plantada al mig de l'erm, la Senyora de Margalef.

EL PORT DE MAR DE CERVERA

Com de tothom és sabut, a la Guerra de Successió (1702-1714) en què els catalans es van aixecar contra Felip V per mantenir les llibertats de Catalunya, la ciutat de Cervera era partidària (i per tant simpatitzant) del rei Borbó. Un cop finalitzada la guerra amb la caiguda de Barcelona, Felip V va voler premiar als cerverins la seva fidelitat. Va reunir les seves autoritats i els va dir que li demanessin el que vulguessin que, per demostrar el seu agraïment, els ho concediria. Els cerverins, després de rumiar-s'ho i de discutir-ho molt

entre ells, van acordar demanar un "port de mar". Diuen que quan el rei va sentir això, es va posar les mans al cap, pensant, segurament: "*oh Deu Meu, on m'he posat*". Però tot seguit, prenent un determini va dir: "*com que veig que sou uns ignorants que no sabeu ni el que és un port de mar, en lloc d'això us faré una universitat i així, voltats d'estudiosos aviat aprendreu moltes coses*". I dit i fet, els va fer la Universitat, la famosa Universitat de Cervera que durant molts anys va ser l'única que hi hagué a Catalunya.

EL LLICSÓ DEL CAMPANAR

Conten que, fa molts i molts anys, la gent d'un poble veí d'Artesa, estava tan orgullosa del seu campanar que el vetllaven nit i dia per evitar que cap brètol els el fes malbé. Un bon dia es van adonar amb sobresalt que, entre les pedres del campanar hi havia sortit un llicsó, el qual, cada dia es feia més i més gros. Tement que les arrels d'aquella herba estobessin les pedres i que a la llarga fessin caure el

campanar, es van posar desesperadament a cercar una solució.

Tothom, romia que romiaràs, però passaven els dies i ningú no trobava el remei que esperaven i quan més desesperats estaven, es van adonar que un ruc que pasturava per allí es menjava tots els llicsons que trobava. Allò va estar com una il·luminació del cel, ja que amb l'ase van veure el remei a l'angoixa que patien. Van lligar molt ben lligada una corriola dalt de tot del seu estimat campanar, hi van fer passar una corda, un extrem de la qual va lligar al coll del ruc, a l'altra punta s'hi va posar tota la gent del poble a estirar per fer pujar l'ase campanar amunt fins a l'altura del llicsó, amb l'esperança que quan hi arribaria se'l menjaria i acabaria així tot el seu patiment. Va passar, però, que quan el ruc arribà fins al llicsó ja treia més d'un pam de llengua per la corda lligada amb poca traça al seu coll.

La notícia d'aquest fet es va escampar com una taca d'oli per tots els pobles veïns, els quals encara se'n riuen ara. Tothom va començar a anomenar aquell poble amb el nom de Castellldases i als seus

habitants Matarrucs.

Amb l'esperança que d'aquesta història ja ningú no se'n recordaria, els de Castellldases es van canviar el nom, oficialment, per Castellldans, però la gent gran d'Artesa i dels pobles veïns encara en diuen *Castellldasis*.

DOS VELLES SORDES

Una vegada, dues amigues, ja velles i més sordes que una campana, es van trobar al mig de la Plaça. Contentes de reveure's es van apropar i, segons conten la gent que voltava per allí, van tenir aquest breu diàleg:

- *Hola, què vas a missa?*

- *No, dona, que vai a missa.*

- *Ah! em pensava que anaves a missa.*

A. C.

